

Bakonyi István

Saitos Lajos emlékére

Hideg hétfő reggel. Klári, a feleség telefonhívása. Lajos hajnalban elment... Ilyenkor kívül-belül vacog az ember. Döbbenet. Két hete még fölolvastott a Vörösmarty Társaság Vár-estjén. Két nappal később rosszul lett. Azóta aggódom a híreket. Tudtuk, hogy nagy a baj. És veszteségeink gyűlnek. Siratjuk a költőt, a *Fejér Megyei Hírlap* hajdani munkatársát. És siratjuk a barátot, a férjet, a testvért, az apát és nagyapát.

*

1947. április 3-án született a Fejér megyei Soponyán. Iskoláit ott, valamint Székesfehérváron és Budapesten végezte. Levelezőn érettségizett, felsőfokú energetikus oklevelet szerzett, és a MUOSZ újságíró stúdiójában tanult. Versei számos lapban megjelentek. Verseskötettel először 1993-ban tűnt fel, s a tizennegyedik két évvel ezelőtt, „*Érkezési oldal*” címmel. A Székesfehérváron szerkesztett *Vár* című folyóirat olvasószerkesztője volt.

Nekem már az első percben rokonszenves volt, ahogy beszélt versről és magáról, illetve kettejük viszonyáról. Éreztem, hogy olyan ember, aki nem bír a költészet nélkül élni. Az is jellemző, ahogy megfogott egy verseskötetet. Nem tudom leírni pontosan, de volt ebben a mozdulatban valami rejtett elegancia.

Saitos Lajos magába szívta a magyar líra szép hagyományát, hogy majd jeles elődeinek és kortársainak, Nagy Lászlónak, Juhász Ferencnek, Csoóri Sándornak, Fodor Andrásnak, Serfőző Simonnak és Bella Istvánnak, és hogy a legnagyobbat ki ne felejtsem, Illyés Gyulának az útját tekintse követhetőnek. Az sem mellékes, hogy műfordítással is foglalkozott, és ez mindenképpen összefügghet azzal, hogy a finn és magyar viszonyban is hűségesebb ápolója. Ám a finnek vagy az észtek mellett kitekintett másfelé is: a hatodik kötet címét is adó verset például a csuvasok oroszul író költőjének, Gennadij Ajginak, pontosabban az emlékének szentelte. Itt is jól láttuk, hogy miképpen oltotta be modern versét a népköltészet elemeivel, és, hogy miképpen szervesült mindez át úgy, hogy a legszemélyesebb vallomás legyen belőle. „Huss – így tűnik el / harmadfű-csikókorod lábnyma is // ami át meg át vezetett a szittyá mezőn // S ami pitypangjaival / a csillagos égboltozat / földi mása homloklebenyedben...” (*Át a mezőn*)

A tömörség és a szűkszavúság vállalt értékei közé tartozik. Olyan verseiben is, mint a *Por Isten szemében*, melyben személyes léte és a teremtés összefüggéseit taglalja, vagy éppen négySOROSAIBAN és persze haikujaiban. Ez utóbbi a kedves műformái közé tartozik, s itt járja a japán hagyomány útját is, amennyiben a természet tematika számára is fontos, akár egy hajnali órán. Ezeket az értékeket öt-

vözi a magyarságtudat eredményeivel, és alkot egy, csak rá jellemző, egyéni hangú változatot. Remekbeszabott miniatűrök ezek a művek, és úgy tűnik, kimeríthetetlen a forrás. S ha már a protestantizmust emlegettem, hadd tegyem hozzá, hogy a példás szerkesztés a biblikus témájú versekre is vonatkozik. Közéjük tartozik a *Heródes testbeszéde*, ahol – egyébként a nyolcvan esztendő s irodalomtörténész, Pomogáts Béla köszöntése közben – olyan izgalmas fordulatokra lelünk, mint például ez: „...iszonyú béke jött ránk / a megváltással hirtelen...” S közben itt a vigasz is, mármint az, hogy a gyerekgyilkos Heródes nem küld több katonát. Vannak persze áthallások is a későbbi korokhoz, egészen a „végső kicsordulásig”. De *A születés másnapján* emlékezetes sorai is hasonló értékűek.

*

Egy nappal végzetes betegsége után mutattuk be azt a kötetet, amelyben Csánádi Imre és Csoóri Sándor műfordításairól írt tanulmányt. Feleségétől tudom, hogy mennyire örült a megjelenésnek. Igen, az öröm néha rövid életű. Miként az ember földi léte is.

Kedves Lajos! Nyugodj békében!

